

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Skotsk Hjortehund

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 1.1.2022

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rasen.....	4
Rasens populasjon	4
Populasjonsstørrelse.....	4
Gjennomsnittlig kullstørrelse	4
Effektiv populasjonsstørrelse	4
Innavlsgrad	4
Bruk av avlsdyr.....	4
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	4
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	4
Prioritering og strategi for å nå målene	4
Helse.....	5
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	5
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	5
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	5
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	5
Prioritering og strategi for å nå målene	5
Atferd og mentalitet	5
Atferdsproblemer	5
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	5
Prioritering og strategi for å nå målene	5
Eksteriør	6
Eksteriørbedømmelser.....	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	6
Prioritering og strategi for å nå målene	6
Oppsummering.....	6
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	6
Plan for videre arbeid i klubben	6

Innledning

Den skotske hjortehunden er en mange hundre år gammel rase som hadde sin storhetstid som jakthund på storvilt før skytevåpen ble oppfunnet. Rasen ble til ved at skottene fikk øynene opp for Romernes mynder som var hurtige og jaget med synet. De tenkte at ved å krysse sine egne jakthunder med Romernes mynder ville de få en rase som ville være et funksjonelt hjelpemiddel til å jakte hjorten i det åpne skotske høylandet.

En bra hjortehund ble meget høyt verdsatt og mange ble helt avhengig av denne smidige, raske og effektive jegeren. I middelalderen og renessansen var det bare adelen som hadde lov til å eie hjortehunder. Den hørte derfor hjemme i slott og borger, og ble brukt som gaver til de europeiske kongehusene.

Men tidene forandret seg, skytevåpen gjorde sitt inntog, og de store godsene forsvant etter hvert. Det ble mangel på vilt og folk med tid, penger og jaktmarker. Heldigvis for rasen inntraff dette omtrent samtidig med at man begynte å arrangere hundeutstillinger. Den første hjortehunden ble utstilt i England i 1861. Dette utgjør et tidsskille for rasen ved at moderne avl med stamtavler og seire i utstillingsringene tar over for arbeidet ute i markene. Men så sent som i 1929 drev lord Londonderry hjortejakt med raserene hunder av utstillingsblod. I våre dager er det ikke lov å jakte med rasen. Men lurecoursing, som er jakt på en kunstig «bytte» som dras i en bane av en maskin, er en oppskattet aktivitet for raseeiere i mange land.

Med hensyn til utseende blir hjortehunden ofte litt bortglemt blant myndene. Den er for eksempel ikke like eksotisk som en afghansk mynde, ikke like elegant som en greyhound eller like gigantisk og massiv som en irsk ulvehund. Den minner oss vel heller om en arv fra det spartanske og seremonielle skotske hofflivet. En av Englands gamle og mest kjente oppdrettere, Miss Norah Hartley, kennel Rotherwood sa det slik: « *Om man betrakter en hjortehund og ordet nostalgi faller en i hu, og om man så helt plutselig synes å se hjortehunder som i en uendelig rekke strekker seg langt inn i fortiden, da er det trolig at man ser en hjortehund av rette typen*».

Hjortehunden i Norge:

Lenger tilbake enn 1904 kan vi ikke spore hjortehunden i Norge. Johs Lassen importerte den gang to hunder fra England, Craigie og Selwood Fingal. Vi må helt til slutten av 50-tallet før vi igjen hører mer om rasen her i landet. Skotsk hjortehund er en av rasene med laveste registreringstall i Norge, men den lykkes allikevel med å hevde seg bra på utstillinger. At man med en så liten avlsbase klarer å holde standarden på et høyt nivå, skyldes blant annet gode europeiske og amerikanske importere og klokt avlsarbeid hos oppdrettere av rasen. Hele to ganger har en skotsk hjortehund blitt mestvinnende hund alle raser på Norsk Kennel Klubbs utstillinger. I 1974 var det hanhunden Ch Mountebanks Nicola som vant den gjeve Bamsestatuetten og i 1994 var det tispene Ch Jaraluv Indelible som vant den.

I Norge er det ingen spesialklubb for rasen, men den er representert av et raseutvalg i Norsk Myndeclubb. Raseutvalget arrangerer et Open Show årlig.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Rasen Skotsk Hjordtehund har hatt få oppdrettere. Oppdretterne har skaffet nytt avlsmateriale ved å importere hunder til sitt avlsarbeid. Oppdrettere har utvekslet avlsmateriale seg i mellom. Det har ikke vært noen matadoravl i rasen.

Overordnet mål for rasen

Rasen Skotsk Hjordtehund skal bevare sitt opprinnelige utseende, sitt gode lynne, hensiktsmessig og sunn funksjon og god helse

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

På landsbasis mellom 70 til 100 individer i Norge. Det er lett å ha oversikt over rasen siden populasjonen er liten. Det er fremdeles få oppdrettere av rasen.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Gjennomsnittlig kullstørrelse ca. 6 valper pr kull.

Effektiv populasjonsstørrelse

Andel av registrerte hunder som brukes i avl. Tisper: 1 til 2 og Hannhunder:1.

Innavlsgrad

Gjennomsnittlig innavlsgrad for alle kull i rasen født de 10 siste årene er på 4,33%. NKKs anbefaling er at gjennomsnittlig innavlsgrad i en rase ikke bør være over 2,5%, altså er gjennomsnittlig innavlsgrad for skotsk hjortehund for høy. Det ser ut som gjennomsnittlig innavlsgrad har sunket noe de siste årene, noe som er positivt.

Bruk av avlsdyr

Det har ikke vært og er ikke matadoravl i rasen.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Det importeres i snitt to valper pr år fra andre land. Det er ikke alltid hensikten med importerer å bruke dem i avl. Det er sjelden kull og lang venteliste og i påvente av kull importeres det av og til en valp.

Land det importeres fra er hovedsakelig Sverige, England, Nederland. Det har også vært importert hunder og sperma fra USA.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Fortsette avlsarbeidet slik det har vært de senere år, basert på importert avlsmateriale og utveksling av avlsmateriale oppdrettere imellom. Redusere gjennomsnittlig innavlsgrad i rasen.

Prioritering og strategi for å nå målene

Importere avlsmateriale og åpenhet i samarbeidet.

Hvert individ må ikke få mer enn et par kull – kullene må fordeles på flere ulike individer.

Flere gode «familiehunder» bør brukes i avl.

Fokus på å holde innavlsgraden i kullene nede.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Helsesituasjonen i rasen er god. Ingen arvelige defekter eller sykdommer er spesielt utbredt.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Rasen har arvelig svakhet med mangel på faktor VII gen. Det anbefales å teste avlsmateriale og å gi kunnskap om svakheten videre til valpekjøpere.

Rasen er disponert for hjertelidelsen dilatert kardiomyopati. Omtrent 14% av individene i en svensk undersøkelse hadde sykdommen, andre studier (Meurs et al. 2003) har vist en prevalens på 6%.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Rasen har variabel vilje til å pare seg. Individene kan være selektive på hvem de parrer og ikke. Infertilitet er ikke problem hos rasen. Ingen fødselsproblemer. Ikke vanlig å redusere antall valper i et kull. Tispene tar seg godt av valpene.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Ingen reproduksjonsproblemer.

Prioritering og strategi for å nå målene

Teste valper for faktor VII og gi kunnskap videre til valpekjøpere.

Utarbeide et spørreskjema om helsetilstanden for de enkelte individer og sende til eiere av rasen.

Hunder med hjertesykdom bør ikke brukes i avl.

Atferd og mentalitet

Atferdsproblemer

Få kjente atferdsproblemer, men enkelt tilfeller kan forekomme. Ingen indikasjoner på at atferdsproblemer er utbredt i rasen. Mentaliteten er god og samsvarer med rasestandarden.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Forebygge at atferdsproblemer kan oppstå. Bevare den gode mentaliteten ved avlsarbeid.

Prioritering og strategi for å nå målene

Unngå at enkeltindivider som viser atferdsproblemer brukes i avl og gi kunnskap til valpekjøpere om rasens atferd.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Ingen bevegelesproblemer eller andre kjente eksteriørproblemer. I standarden står det at rasen skal ha raggete pels med skjegg og barter. I den senere tid er det importert individer med lite pels og glatthåret pels og med lite eller ikke skjegg og barter.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Unngå å avle på nær beslektede individer med lite og glatthåret pels.

Prioritering og strategi for å nå målene

Avle på individer med pels i tråd med standarden

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Bevare rasens opprinnelige eksteriør, atferd og pels. Overvåke helsesituasjonen i populasjonen ved å sende ut spørreundersøkelse vedrørende helse hvert 5 år.

Plan for videre arbeid i klubben

RAS er utarbeidet av Arbeidsutvalget for Skotsk Hjortehund i Norsk Myndeclubb.